

suje smrt Savojskog 1736. godine, kao i njegov pogreb i nasljeđe.

Ovo djelo vjerojatno predstavlja najznačajniji rad o princu Eugenu i razdoblju u kome je živio na prostoru ex Jugoslavije, znalački je urađeno po svim postulatima povijesne znanosti, sadrži znanstveno-kritički aparat koji je sadržajan, ali ne i preobiman, tako da se bez većih poteškoća može pratiti autorovo izlaganje. Stil pisanja je jednostavan i lijep, jezgrovit i precizan, što pridonosi da izlaganje u knjizi bez poteškoća mogu razumjeti i ljudi koji nisu povjesničari, a imaju širu opću naobrazbu. Knjigu preporučam svim znanstveno-obrazovnim ustanovama, povjesničarima ovog razdoblja, ali i ljudima koji vole dobru knjigu, a zanima ih i povijest ovog podneblja i naroda koji ovdje žive.

Dominik Deman

Dani Balinta Vujkova – dani hrvatske knjige i riječi : zbornik radova sa znanstvenih skupova 2013.-2014., ur. Katarina Čeliković, Hrvatska čitaonica, Subotica, 2014., 390 str.

Zbornik radova koji objedinjuje radove izlaganja na *Danima Balinta Vujkova – danima hrvatske knjige i riječi* 2013. i 2014. godine veoma je značajan za održavanje kontinuiteta postanka i opstanka hrvatske pisane riječi na prostoru Vojvodine i šire. Zbornik je izašao u nakladi Hrvatske čitaonice iz Subotice 2014. godine, a uredila ga je Katarina Čeliković, koja je i idejni tvorac i organizator Dana Balinta Vujkova.

Prvi dio zbornika posvećen je radovima s XII. Dana Balinta Vujkova, održanih 2013. godine. Tekstovi koji otvaraju Zbornik tiču se mikrostruk-

turiranog modela metodičke interpretacije teksta narodne književnosti iz sakupljačkog opusa Balinta Vujkova. Istoimeni tekst djelo je Ante Bežena, Vesne Budinski i Martine Kolar Bilege s Učiteljskog fakulteta u Zagrebu. Polazeći od toga da je „književno djelo jezična umjetnina koja pobuđuje estetske doživljaje i razmišljanja“, propituje se način na koji učenik sudjeluje u interpretaciji djela zajedno s učiteljem. Na primjeru pripovijetke Balinta Vujkova *Mladi zdravi, vridni ko mravi* učenici razvijaju jezične kompetencije, upoznaju se s govorom bunjevačkih Hrvata u Bačkoj te se kroz obradu ove pripovijetke ostvaruju i obrazovno-funkcionalne zadaće nastavnoga sata.

Na prethodni tekst nadovezuje se tekst istih autora pod naslovom „Recepcija teksta na novoštokavskoj ikavici (govoru bunjevačkih Hrvata u Bačkoj) kod učenika štokavaca i kajkavaca u Hrvatskoj“.

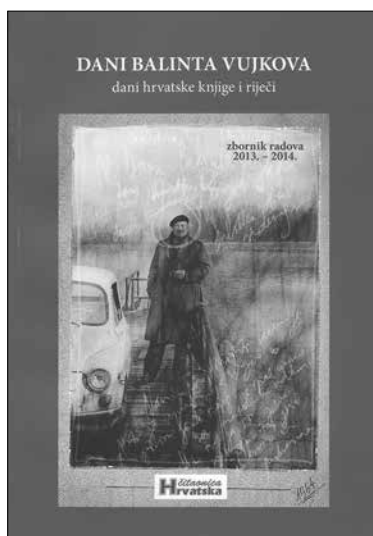
Sljedeća velika tema u Zborniku je 100. obljetnica rođenja svećenika i pjesnika Alekse Kokića. Lajčo Perušić ukazuje na tendencijsko pjesništvo Alekse Kokića koje želi čitatelja potaknuti na promišljanje o vrijednostima vjere i domoljublja. To su temeljne vrijednosti za koje se Kokić bori i koje želi usaditi i čitatelju, služeći se svojim duhovnim i literarnim snagama. Duhovnom lirikom Alekse Kokića bavi se Željka Zelić, koja je 2013. godine i priredila sabrane pjesme Alekse Kokića u knjizi *U sjenama ravnice*. Ističući vrijednost Kokićeve duhovne lirike, ona predstavlja njegovo pjesništvo koje u prvi plan stavlja Krista, a prateći elementi su salaši, klasovi, njive i Kokićevi „ljudi nizine“. Miroslav Stantić piše o uglazbljenim stihovima Alekse Kokića, a Katarina Čeliković otkriva i

uspoređuje sličnosti i razlike Alekse Kokića i Josipa Pašića – (ne)poznatih velikana najkraćeg i najdužeg životnog vijeka, te donosi pregled književnih kritika čiji je predmet Kokićevo djelo.

Nastavljajući temu duhovne lirike, Tomislav Žigmanov piše o duhovnom pjesništvu svećenika Marka Vukova i Josipa Temunovića. Promatrajući i proučavajući pjesništvo Hrvata u Vojvodini, autor ukazuje na to da je ono velikim dijelom sačinjeno od opusa svećenika, redovnika i redovnica iz redova Katoličke crkve.

Autori dr. sc. Ivica Vigato i dr. sc. Teodora Vigato bave se jezičnim posebnostima silbenskih pučkih drama, a Davor Bašić Palković donosi pregled knjiške produkcije Hrvata u Vojvodini 2012.-2013. godine, ističući još jednom važnost otvorenja Katedre za kroatistiku na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, kao jednu od bitnih značajki napretka i sustavnog proučavanja književnosti ovdašnjih Hrvata.

Ova sad već tradicionalna manifestacija provodi programe koji obuhvaćaju sve dobne skupine. Kroz kontinuirano nakladništvo pripovjedaka za djecu iz bogatog sakupljačkog opusa Balinta Vujkova, kao i lutkarske i druge kazališne predstave, djeca se u najranijoj dobi uvode u svijet knjige i književnosti, prije svega narodne, pisane na njihovom materinjem jeziku, te je ovaj najraniji i najizravniji kontakt s pisanom riječi od iznimne važnosti u formiranju odnosa s knjigom. Djeca vrtičke i školske dobi uspješno i kroz zanimljive sadržaje upijaju vrijedne poruke, te se istovremeno osnažuju u govorenju svojim jezikom, što je dobar zalag za budućnost.

U okviru Dana Balinta Vujkova 2014. godine, a u suradnji s Gradskom knjižnicom iz Subotice, održano je stručno savjetovanje „Knjiga do djece – knjiga za djecu“. Sudionici su bili knjižničari, profesori i oni koji rade s djecom i za djecu na promicanju čitanja kao važnog segmenta razvoja djeteta. Sudionici su izlagali svoje radove čija je glavna zajednička tema bila kako u suvremenom svijetu približiti knjigu djeci i učiniti ju značajnim segmentom njihovog života i odrastanja. U radovima koji su se našli u Zborniku govori se o kampanjama za poticanje čitanja među djecom u Hrvatskoj, Srbiji i u okruženju. Autori radova predstavljaju različite programe koji su provedeni u knjižnicama i čiji je zajednički cilj stvaranje pozitivnog ozračja na dječjim odjelima u knjižnicama, kako bi djeca i obitelji stvorili naviku dolaska u knjižnicu. Suvremena knjižnica je mjesto gdje se osim posuđivanja knjiga, odvijaju i različiti programi usmjereni na razvijanje dječje mašte, bogaćenje njihovih misaonih svjetova i izražajnih mo-

gućnosti. Među radovima koji se bave programima poticanja čitanja, nalazi se i rad Daniele Skoković „Putujuća biblioteka – program za porodično čitanje“ koji predstavlja istoimeni program Narodne biblioteke iz Požege. Program je započeo u vrtićima, gdje su torbe s knjigama putovale iz jedne obitelji u drugu prema dogovorenom redoslijedu. Torbe su bile ispunjene različitim knjigama, slikovnicama, edukativnim materijalom i knjigama o roditeljstvu. Program je naišao na dobar prijem kod roditelja i djece, te je kasnije nastavljen i za osnovnoškolski uzrast.

Slična kampanja prethodno je provedena i u Hrvatskoj, pod nazivom „Čitaj mi“ – prva hrvatska nacionalna kampanja za poticanje čitanja naglas djeci od rođenja, a u svom radu predstavila ju je Kristina Čunović. Rad se bavi osnovnom idejom i tijekom kampanje, te pedagoškom opravdanošću postojanja takvih programa. Uspoređujući takve prakse u Hrvatskoj i svijetu, autorica rada ističe važnost čitanja naglas djeci u najranijoj dobi i navodi znanstvena istraživanja koja su pokazala kako čitanje naglas utječe na opći uspjeh u svladavanju školskog gradiva, te logičkog zaključivanja i formuliranja i izražavanja vlastitih misli.

U programe koji se bave poticanjem čitanja aktivno se uključuje i Gradska knjižnica u Subotici, o čemu govori rad Bernadice Ivanković „Popularizacija knjige za djecu na hrvatskom jeziku u Gradskoj knjižnici Subotica“. Autorica rada izlaže aktivnosti knjižnice, s posebnim osvrtom na djelovanje dječjeg odjela na hrvatskom jeziku koji zauzeto radi na osuvremenjivanju pristupa i programa u radu s djecom, ističući zna-

čaj dobre suradnje sa školama, napose s hrvatskim odjelima i korištenja novih tehnologija u kreiranju stalnog napretka u knjižničarskom radu. Knjižnica koju čitatelji prepoznaju kao mjesto susreta i u kojoj rado borave, te njen značaj za kulturni život grada, glavni je cilj rada ove ustanove čiji je osnovni zadatak rad na prosvjećivanju i učenju.

Među radovima izlaganim na stručnom savjetovanju, u Zborniku je i rad Ivone Vojnić Hajduk „Jezičke posljedice (ne)čitanja među tinejdžerima (prema društvenim mrežama, u kolokvijalnom govoru...)“ koji istražuje jezik tinejdžera u eri Interneta. Nezainteresiranost za književnost, osim očitih posljedica poput nedostatnog fonda riječi, donosi i noviji oblik odnosa prema jeziku, a to je stvaranje vlastitog jezika među tinejdžerima, koji se često svodi na komuniciranje „emotikonima“ i iskrivljenim oblicima engleskih riječi. Na interesantan način se promatra i sve veća razlika u jeziku djece i roditelja, pa i o poteškoćama u sporazumijevanju, koje se u novije vrijeme ne javlja samo zbog generacijske razlike, nego i zbog doslovnog korištenja drugačijeg jezika i kulture komuniciranja.

Zbornik radova predstavlja logičan i uspjeti završetak znanstvenih skupova i stručnog savjetovanja. Osobit značaj objavljivanja radova u Zborniku ogleda se u dostupnosti spomenutih i njihovom doprinosu u novom istraživanju i rasvjetljavanju odabranih tema. Tematsko bogatstvo Zbornika također daje okvir za različita promišljanja i nova čitanja nedovoljno istraženih pisaca i djela.

Klara Dulčić